

RIGHT
TO PROTEST

Demonstratierecht wat moet je weten?

Demonstreren is een mensenrecht

Demonstreren is belangrijk voor een gezonde democratische rechtsstaat. Het is een manier om te laten zien wat je vindt van bepaalde ontwikkelingen in de maatschappij. Demonstreren draagt bij aan maatschappelijke verandering. Het demonstratierecht is vastgelegd in internationale verdragen en in nationale wetgeving. Het demonstratierecht staat wereldwijd en ook in Nederland onder druk. Daarom is het zo belangrijk dat kennis en respect voor dit recht toeneemt.

Wat is een demonstratie

Bij demonstraties gaat het om: 1. een meningsuiting door 2. twee of meer personen 3. in het openbaar. Demonstraties heb je in allerlei soorten en maten, zoals klassieke manifestaties op een plein, maar ook protestmarsen, blokkadeacties, sit-ins, bezettingen en flashmobs. De organisatoren van een demonstratie bepalen zelf waar en wanneer ze demonstreren, in principe op gezichts- en geluidsafstand van het object van hun protest.

Geen vergunning nodig

Demonstreren is een recht, en geen gunst. Je hebt dan ook geen toestemming nodig. De gemeente en de politie moeten zich tot het uiterste inspannen om jouw demonstratie mogelijk te maken. Daarom is het in Nederland verplicht om je demonstratie aan te melden bij de gemeente. Maar ook spontane en niet-aangemelde demonstraties moeten beschermd worden.

Demonstratierecht is niet onbegrensd

De burgemeester mag een demonstratie alleen inperken als dat **strikt noodzakelijk** is in het belang van de nationale en openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, voor de bescherming van de gezondheid of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Een demonstratie mag niet beperkt worden alleen omdat deze niet is aangemeld, of omdat er sprake is van (enige) overlast, of er een andere route wordt gelopen, of een weg wordt geblokkeerd.

En de veiligheid dan?

Een demonstratie inperken, laat staan verbieden, vanwege (dreigend) geweld door vijandig publiek is bijna altijd in strijd met de mensenrechten. Logisch, anders zouden tegenstanders door te dreigen met geweld anderen hun demonstratievrijheid kunnen ontnemen. Bij dreigende wanordelijkheden moet er meer politie paraat staan om het vreedzame protest te beschermen.

Meer weten?

Wil je meer weten over demonstreren, waarom het belangrijk is, wat je zelf kunt doen en ook waarom wereldwijd het demonstratierecht onder druk staat? Ga dan naar [amnesty.nl/demonstratierecht](https://www.amnesty.nl/demonstratierecht). Voor vragen kun je mailen naar demonstreren@amnesty.nl.

Jouw rechten als demonstrant

Vrijheid van meningsuiting

De overheid en de politie moeten neutraal zijn ten aanzien van de inhoud; ze mogen jouw protest niet meer of minder ruimte geven vanwege je boodschap. Het demonstratierecht beschermt juist ook aanstootgevende en schokkende uitingen (protestborden, vlaggen, leuzen, etc.). Dat betekent niet dat je alles mag zeggen. Oproepen tot haat, geweld en discriminatie zijn verboden. Ook al ben je het oneens met het protest van een ander, je mag dit nooit verstoren. Je mag wel een tegen-demonstratie organiseren.

Identiteitscontroles: mag je dit weigeren?

De politie mag geen legitimatiebewijs **vorderen** van vreedzame demonstranten. Dat mag alleen als dat 'noodzakelijk is voor de redelijke taakuitoefening', bijvoorbeeld als ze je verdenken van een strafbaar feit, of als de politie je later wil horen als getuige. Als de politie om je ID **vraagt**, mag je dit weigeren.

Filmen

Je mag tijdens demonstraties uiteraard filmen en foto's maken. Daarbij mag je ook het optreden van de politie vastleggen. Houd daarbij wel voldoende afstand en hinder de politie niet. Als je de beelden openbaar maakt, houd dan rekening met de privacy van de politie en anderen, bijvoorbeeld door gezichten te blurren.

Fouilleren

De politie mag je niet zomaar fouilleren. Daar gelden hele strikte regels voor. In principe is er nooit aanleiding om een vreedzame demonstrant te fouilleren. Dus vraag altijd op grond van welke wettelijke bevoegdheid de politie je wil fouilleren. Vraag iemand dit te filmen, en dien een klacht in als fouilleren volgens jou onrechtmatig is.

Aanhouden

In principe mogen vreedzame demonstranten niet worden aangehouden. Als de burgemeester besluit een demonstratie te beëindigen, moet de politie alle deelnemers aan een protest **duidelijk hoorbaar** waarschuwen. Vertrek je niet, dan **kan** de politie je aanhouden. Als je je niet verzet, mag de politie daarbij geen geweld gebruiken.

